

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiariam reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. III. De Fructuosa Annotatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

II. Primò ut, dum scholas Theologus polemicus frequenter, non scribere duntaxat, aut obiter scripta percurrere contentus sit, sed æquali diligentia ac conatu, quàm aliis scientiis addiscendis invigilare solet, eorundem scriptorum difficultati, ac repetitioni sese impendat. Et si quidem, ut fieri solet, rariùs hæc materia in scholis prælegatur, ipse privatâ cujusdam Authoris impressi lectione defectum hæc compenset.

III. Secundò, ut unum vel alterum socium sibi eligat, cum quo sicutiam velitationem suscipiat, id est, qui vel partem hæreticis cujusdam defendendâ, vel Catholicâ cujuspiam doctrinæ oppugnandâ suscipiat; si enim Pugiles, ut hostium vicem olim tantò certius ferire queant, ad fictas metas ac imagines hostium quotidie se exercent; quidni Theologus polemicus eandem industriam tantò ferventiùs, constantiùsque adhibeat, quanto majoris momenti est victoria, quam de hoste suo reportare desiderat.

IV. Tertiò ut, ubi se satis armatum advertit, etiam venturaminis occasiones, ubi ubi potest, sollicitè quærat, aut sibi oblatas avidè arripiat, & animosè prosequatur, ut, quò frequentius talem pugnam pugnaverit, tantò magis ad eandem repetendam accendatur, majorémque ob cognitâs Adversariorum technas ac fallacias peritiam acquirat.

CAPUT III.

DE FRUCTUOSA ANNOTATIONE.

Quod hoc etiam medium negligendû non sit à Theologo polemico, doctissimus Caietanus, qui dicere solent: *Circulus & calamus fecerunt me doctum*: suo exemplo probavit, dum exercitationi potissimùm (quam circuli nomine intelligebat) & scriptioni (quàm calami nomine inscripserat) suam in scientiis profectum adscripsit. Etsi verò scriptionis nomine illam forsân præ aliis intellexerit, quâ integros Commentarios conscriberebar; negari tamen non potest, etiam eam scriptionis partem, quâ res & doctrinæ notiores, & ratiore ad aliquam scientiam pertinentes memorie sublevandæ causâ adnotantur, non parùm ad eundem finem conducere. Unde Theologus etiam polemicus merito eandem

eandem industriam adhibebit, & triplicis potissimum generis doctrinas annotabit.

II. Primò locos aliquos difficiliore, in quibus solvendis Catholici Doctores majorem aliquam difficultatem patiantur; & quibus Hæretici magis triumphant; ut frequentiori eorum relectione & privato studio tantò melius se adversus illos præparare possit.

III. Secundò argumenta quædam rariora, quibus Hæretici magis premi, efficaciusque convinci solent; quæ sunt e. g. doctrinæ eorum malè sibi coherentes; vitiosæ cuncti; rationes, quæ ipsorum doctrinis non magis; quàm hæresibus, quas ipsi rejiciunt, probandis subserviunt; absurdæ sequelæ, quæ ex eorum doctrinis sequuntur, quasque præsertim P. Matthias Faber in libello, cui titulus est *Wunderliche gahne Abendtheur / welche auß der Lutherischen vnd Calvinschen Lehr entspringen* conscripsit, & anno 1650. publico typis dedit.

IV. Terriò similitudines quædam aptiores ad errorem vel pertinaciam suam Hæreticis demonstrandam. Quæ exempli gratiâ sunt, ut dicere jubeantur, si Famulus cuiuspiam qui Domini cuiuspiam servitio addicere vellet, duæ Familiae seu domus offerrentur; una, in qua Paterfamilias cum Uxoribus, Liberis, & Famulis, & vicinis perpetuò litiget, & hi quæque inter se omnes sint discordes; neque sit, qui lites has componere possit; altera verò, in qua omnia sint pacifica, eoque Paterfamilias omnes lites & rixas mox sua autoritate componat, quam ex ipsis prudenter eligere deberet; an non priorior est? atqui talis est Catholica Religio, Hæreticorum verò secta priori est similis. Item si periculosum, & summi momenti iter Peregrino cuiuspiam suscipiendum foret, & duæ viæ monstrarentur, una, quam omnes securam & rectam, licet nonnihil asperam, dicerent; alteram autem jucundioris quidem, sed quam pauci duntaxat securam, omnes verò asperam, deviam, & latronum insidiis obnoxiam forentur; an non Peregrinus talis prudenter priorior eligere deberet? atqui talis est Religio Catholica, quam ipsi quoque Politici Hæretici (contra quos hoc argumentum potissimum servit) securam cum Catholicis agnoscunt. Huc etiam pertinent similitudines Hæreticorum genium & fallaciam ostendentes

quales e.g. sunt sequentes. Sicut is, qui Puerum ingenuum, sed simplicem seducere vult, non statim manu apprehensum domo educit, sed ea suadet facienda, quibus designatis nolens volens ejicietur; ita & Hæretici subdolis suis artibus & doctrinis ab Ecclesia abducunt. Sicut item Aucupes frondem mortuam visco illitam, & aves mortuas velut vivas in raris collocant, ut aves advolantes irretitas capiant; ita Hæretici literam Scripturæ, quæ occidit, falso sensu velut visco illinunt, & proponunt, ut simplices homines ad Verbum DEI avidè & incautè advolentes perimant. Item sicut Capones, ut austerum vinum mitigent, gustuque gratius efficiant, aquâ corrumpunt; ita Hæretici, teste S. Hieronymo in c. 1. Isaiæ austeritatem S. Scripturæ suo sensu corrumpunt, ut cum majori delectatione quidem, sed non perinde fructu auditoribus hauriantur. Item sicut inter plagas Ægypticas etiam rana in paludibus habitantes, & in domos propeccates fuerunt; ita juxta S. Augustinum c. 2. de decem plagis DEVS per Hæreticos velut ranas loquaces, strepitum vocis, sed non veritatem doctrinæ habentes, tædiūque auribus, non cibos mentibus afferentes affligit. Item sicut corvæ gravia in centro non gravidant; ita cum Hæresis ad profundum pertinaciæ venerit, gravare conscientiam cessat. Item sicut Camelus non solet bibere, nisi prius turbet aquam; ita Hæresis ingredi, nisi turbet Rempublicam. Et tantum sicut membrum à corpore præcisum vivere non potest, nec ramus ab arbore separatus virescere; ita juxta S. Chrysostomum ho. 46. oper. imperf. omnes Hæretici ab Ecclesia separati, nec vitam gratiæ, nec viriditatem veræ virtutis habere possunt.

(? o ?)

TRA-